

Minnesanteckningar dialogmöte om järnvägstransport

Tid och plats: 27 januari 2022 kl. 13.00-15.30 via Skype för företag

Närvarande: Ailo Köhn (Logent), Anders Engström, Anders Knutsson (Nordisk Tullservice & spedition), Anna Ahlgren (Billerud Korsnäs), Ann-Katrin Sormunen (LKAB), Bengt Evaldsson (Swerec), Caroline Lundell (Logent Customs), Dan Widén (DB Schenker), David Ekström (Customs Software Europe UPS), Erik Ström (TullAssistans), Ewa Ek (DHL), Fredrik Abrahamsson (Tx Logistik), Henrik Hansson (Logent AB), Johan Carlgren (Billerud Korsnäs), Johan Ringström (Green Cargo), Katarina Linder (Stena Recycling), Kjell Gabrielsson (Åsljungapallen), Kjetil Jensen (KGH Customs), Linda Sundahl (Södra), Magnus Jonsson (Stora Enso), Maria Jakobsson (LKAB), Mattias Östergren (Nässjö kombiterminal), Michael Granqvist (Cargonet), Niklas Johansson (Moelven), Olle Pettersson (Trätåg), Pelle Andersson (Green Cargo AB), Pia Eliasson Lax (LKAB), Rawad Hadad (Scand Fibre Logistic AB), Renate Engan Wiberg (Unitrans Shipping & Transport), Sabrina Bracchi (Emhart Glass Sweden AB), Sofia Aqvilin (Virke Impex), Torgny Nilsson (Trelleborgs hamn).

Från Tullverket: Anne Törnqvist, Pär Lassesson, Jonas Karlsson, Petra Arvidsson, Mats Pettersson, Åsa Strand, Caroline Kawczynski Ottosson, Mikael Wikström, Cecilia Olsson.

1. Välkommen

Anne hälsade alla välkomna till mötet. Tullverket har en längre tid jobbat med att analysera järnvägstransporter till Sverige och vill nu presentera resultatet för er. Vi genomförde ett dialogmöte redan hösten 2020 och en del av dagens deltagare var med även då.

2. Tullverkets dialog med näringslivet

Tullverket har valt ett samrådsförfarande som sker genom olika former av dialog. Vi utgår från dialog för att benämna vårt samråd med näringslivet. Beroende på syfte och mål kan olika kanaler användas. Utöver fysiska och digitala möten kan exempelvis webbseminarier, enkäter eller e-postgrupper användas för att föra dialog. Det är också dialogens syfte, mål och målgrupp som avgör vem som är lämplig deltagare i respektive dialog. De personer som inbjuds att delta företräder inte bara sig själva eller sitt företag utan även sin bransch- eller medlemsorganisation. Minnesanteckningar från Tullverkets dialogmöten publiceras på tullverket.se.

[Läs mer om Tullverkets dialog med näringslivet](#)

3. Ny tullagstiftning – vad innebär det?

En ny tullagstiftning har tillämpats sedan den 1 maj 2016. Utgångspunkten i förändringsarbetet är att all tullhantering ska vara elektronisk. Förändringsarbetet består av tre delar: ny lagstiftning, nya it-system och standardiserade arbetsprocesser. All pappershantering försvinner därmed och tullhanteringen ska vara harmoniserad i EU. Förändringarna kommer att ske stegvis med ambitionen att allt ska vara klart senast vid utgången av år 2025.

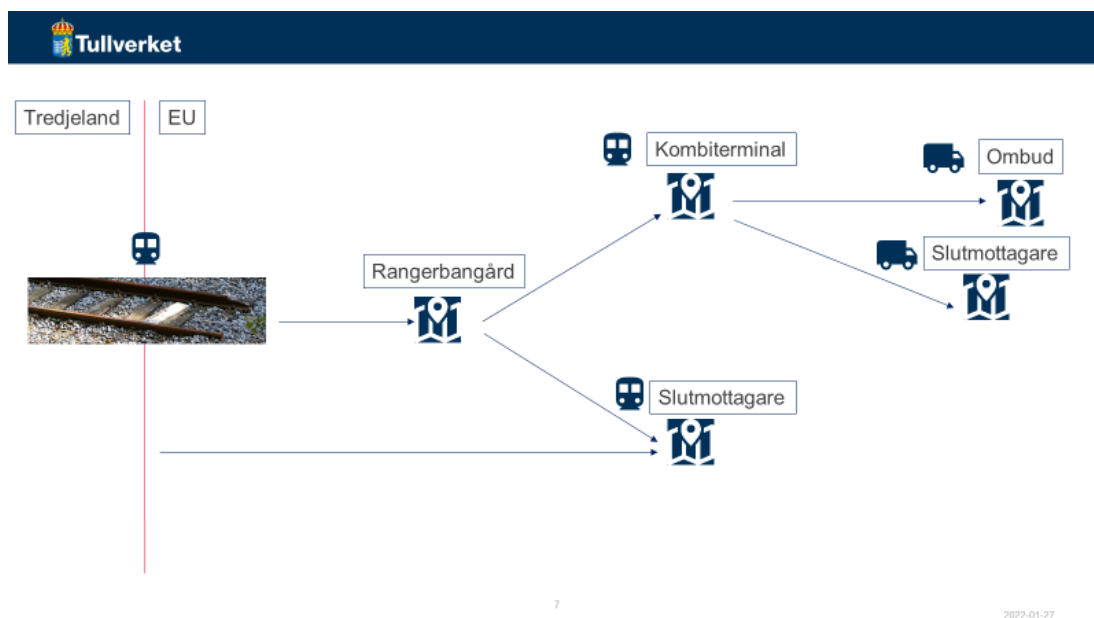
4. Nuläge

För varor som förs in i EU med järnvägstransport ankommer godset som regel på en transitering. För järnvägsgods som inte omfattas av en transitering är det i nuläget även möjligt att klarera godset efter gränspassage genom en begäran om klarering till en myndighetspostlåda. I början av 2023 kommer möjligheten att i efterhand klarera godset via mejl att upphöra. I stället ska transiteringsförfarandet användas för allt gods som ankommer på järnväg.

5. Varför transitering i järnvägsflödet?

Utgångspunkten i tullagstiftningen är att varor anmäls i nära anslutning till gränsövergången. I järnvägsflödet saknas i stor utsträckning möjligheten att vid en gränsnära plats stanna, anmäla och invänta svar från Tullverket. Möjligheten som återstår är transitering till en plats där godset kan anmälas.

Beroende på hur logistikflödet ser ut behöver du klargöra var godset som ankommer på transitering ska övergå till ett annat eller nytt tullförfarande.

Rangerbangård

Om transporten inte ska avslutas på rangerbangården är det viktigt att tågagnarna befinner sig under transiteringsförfarandet vid rangeringen. Själva rangeringen betraktas då endast som en så kallad händelse under transport (omlastning) och påverkar inte själva transiteringen.

Kombiterminal

Om du vill avsluta transiteringen på en kombiterminal behöver du se till att den person som är ansvarig för driften av kombiterminalen har ett giltigt platstillstånd. Platstillstånd kan endast beviljas den som driver kombiterminalen.

Om du saknar relevanta tillstånd för att låta godset övergå till ett nytt eller annat tullförfarande på kombiterminalen behöver transiteringen ställas till en annan destinationsort. Omlastningen från tågtransport till vägtransport på kombiterminalen betraktas då endast som en händelse under transport.

Ombud

Som aktör i järnvägsflödet kan du alltid anlita ett ombud för tullhanteringen. Om du har ett behov av att ansöka om tillståndet godkänd mottagare, men inte på egen hand vill köpa in transiteringssystemet NCTS, kan du alltid ta hjälp av ett ombud med tillgång till NCTS för att lämna och ta emot de uppgifter som krävs. Precis som för andra trafikslag är det möjligt att ta del av ett ombuds tillstånd och infrastruktur för att hantera gods och till exempel avsluta en transitering på en godkänd plats som tillhör ett ombud.

Slutmottagare

För vissa slutmottagare går varorna hela vägen på räls till den plats, till exempel ett fabriksområde, där transiteringen ska avslutas och godset ska övergå till fri omsättning. I det fallet är det den som är ansvarig för driften av platsen som ska söka de tillstånd som krävs. Som vanligt är det möjligt att anlita ett ombud för tullhanteringen och kommunikationen mot transiteringssystemet NCTS. Alla slutmottagare kan på egen hand söka relevanta tillstånd för att avsluta transiteringar och inneha en godkänd plats där godset lagras för en kortare eller längre tid.

6. Aktuella tillstånd

Vid järnvägstransport ska införsel ske genom transitering och slutförande av transiteringen sker som regel hos en godkänd mottagare. Det är flera olika tillstånd du kan behöva.

Godkänd mottagare för unionstransitering

För att kunna ansöka om tillståndet måste du inneha en godkänd plats där transiteringen kan avslutas. Grundförutsättningar för tillståndet är:

- Du ska inneha en godkänd plats; Annan godkänd plats, Anläggning för tillfällig lagring eller Tullager.
- Bokföring – Förenligt med allmänna erkända redovisningsprinciper, möjlighet att identifiera tullstatus samt förvaringsplats, rutiner för arkivering av bokföring, Tullverket ska kunna få tillgång till er bokföring – transiteringssystemet NCTS uppfyller många av bokföringskraven.
- Ta emot transiteringar regelbundet
- EDI och NCTS - För att det ska vara möjligt att klarera transiteringarna elektroniskt behövs ett EDI-tillstånd (system till systemlösning). För detta krävs att aktören har ett EDI-system som är anslutet till transiteringssystemet NCTS samt registrering för kommunikation via EDI (TVEDI). Ett ombud kan inneha ett EDI-tillstånd och uppkoppling till transiteringssystemet NCTS och lämna transiteringsdeklaration, men bokföringen ska hållas av tillståndshavaren till godkänd mottagare.
- Kompetenskrav – minst tre års erfarenhet av tullhantering. Kompetensen ska antingen finnas på företaget eller ombudet.
- Efterlevnad – vid kontroller ska vi inte upptäcka allvarliga överträdelser av tullagstiftningen och skatteregler under de senaste tre åren.

Annan godkänd plats

Du måste sköta den dagliga driften på den tilltänkta platsen. Varorna får lagras på platsen i max 6 dagar. Grundförutsättningar för tillståndet är:

- Platsen behöver inte vara en byggnad.
- Platsen ska vara avgränsad, ingen obehörig ska kunna ta sig in.
- Inneha driften av platsen
- Lagring: Unionsvaror får i nuläget inte lagras på en godkänd plats. Varorna anses vara icke-unionsvaror fram till att status fastställs. Då ska varorna flyttas. Det finns inget bokföringskrav men någon typ av journalföring måste finnas.
- Tullövervakning: Tullverket måste kunna genomföra kontroller på platsen.
- Garantin baseras på lagringstid och tullsats.

Anläggning för tillfällig lagring

Du måste sköta den dagliga driften på den tilltänkta platsen. Varorna får lagras på anläggningen i max 90 dagar. Grundförutsättningar för tillståndet är:

- Platsen ska vara avgränsad, ingen obehörig ska kunna ta sig in.
- Inneha driften av platsen
- Bokföringskrav: Spårbarhet krävs i systemet. Uppgiftskraven finns på tullverket.se
- Lagring: Både unionsvaror och icke-unionsvaror får lagras.
- Tullövervakning: Tullverket måste kunna genomföra kontroller på platsen.
- Garantin baseras på lagringstid och tullsats.

Fråga: Man driftar en kombiterminal men har ingen kännedom om godset. Hur ska man då kunna räkna ut korrekt referensbelopp?

Svar: Man får räkna fram ett rimligt värde. Hur många sändningar, vilken typ av gods, är det unionsvaror eller icke-unionsvaror etc. Det brukar gå att lösa i dialog med tillståndshandläggaren.

Fråga: Ni säger att man ska säkerställa att godset ankommer på transitering. Om man köper gods t ex DAP så är man som mottagande part inte den part som ansvarar för utställande av transiteringen och man har heller ingen kontroll över att avsändande part ställer ut transiteringen. När godset väl ankommer ens tullager hur ska man agera då och vem är ansvarig? Man kanske inte själv är godsägare utan är endast en kombiterminal. Var gör man av godset om man inte ha en T1 att avsluta?

Svar: Om det inte finns en transit är det att betrakta som olaga införsel.

Fråga: Om man kan bevisa att transportören gjort fel kan transportören då vara gäldenär?

Svar: Vi tar med oss frågan och återkommer.

Fråga: Hur agerar en hamn som även är en kombiterminal. Godset som kommer till vår terminal går vidare med färja till annan destination. Är dessa enheter då i transit hela tiden?

Svar: Ja, de befinner sig under transiteringsförfarandet. Vi tittar på frågan och återkommer.

Tullager

Du måste sköta den dagliga driften på den tilltänkta platsen. Obegränsad lagringstid. Ett tullager kan vara ett alternativ framförallt är för de aktörer som avser lagra bulkvaror. Grundförutsättningar för tillståndet är:

- Platsen ska vara avgränsad, ingen obehörig ska kunna ta sig in.
- Inneha driften av platsen
- Bokföringskrav
- Lagring: Du kan lagra både unionsvaror och icke-unionsvaror under obegränsad tid.
- Tullövervakning
- Garanti

Fråga: Vi mottager många ad hoc-uppdrag, t ex varor som ska på service. Kommer vi inte kunna ta emot sådana uppdrag? Exempelvis ligger en verkstad längs spåret men reparatörerna har inga tillstånd.

Svar: Det beror på hur er logistikkedja ser ut, men det låter som att reparatören behöver ha tillståndet.

7. Tullverkets kontrollbefogenheter

Tullverket kan ställa krav på kontrollfaciliteter och vi gör en uppdelning mellan varor som kommer från tredjeland och befinner sig under tullövervakning respektive varor som kommer från annat EU-land.

Tredjeland:

- Transportmedel som står under tullövervakning
- Lossning eller omlastning
- Tullverkets rätt att genomföra kontroller av transportmedel och gods utan misstanke om att fel har begåtts.
- Kontrollplats ska anordnas på anläggning för tillfällig lagring eller godkänd plats, ett speciellt utrymme enligt Tullverkets direktiv. Det kan handla om utrymme för Tullverkets hundar, röntgenverktyg och belysning.

EU-land:

- Skyldighet att stanna på annan plats som har direktförbindelse med annat EU-land
- Tullverkets rätt att genomföra kontroll av transportmedel och gods även om varor och transportmedel inte är under tullövervakning.
- Transportörens skyldighet att genomföra transport och lossning. Om platsen inte är lämplig för Tullverkets personal får varorna flyttas så att kontrollen kan göras på annan plats.

Fråga: En kombiterminal kanske man drifvar men man äger den inte. Om t ex en ombyggnad krävs kan det ta lång tid.

Svar: *Då kan kontrollen behöva göras på en annan plats, även om vi inte kräver några större utrymmen.*

Fråga: Vi importerar virke från Norge direkt till industri. Idag gör ombudet HNU och TNU via EDI. Räcker detta som vi gör idag. Eller krävs även NCTS- systemet?

Svar: *Godset måste transiteras och transiteringen avslutas på godkänd plats i NCTS- systemet. Själva importdeklarationen kan ni fortsatt lämna via EDI.*

8. Ytterligare reflektioner eller frågor

Fråga: En part kan äga platsen, en annan kan vara infrastrukturförvaltare – kan vara samma som äger platsen men kan även vara annan. En tredje kan sköta lyft/lastning/lossning – flera kan ha denna roll på samma plats. En fjärde aktör sköter växling/rangering för sina egna transporter – flera kan ha denna roll på samma plats. Vem anses då "driva platsen"?

Svar: *Det är den som driver platsen som ska ansöka om tillstånd, det vill säga den som styr arbetet på platsen och exempelvis vet vilka aktörer där som ansvarar för uppgiftslämning, lossning och lastning. Uppgiftslämningen till Tullverket kan ske via ombud. För detta krävs*

inget särskilt tillstånd förutom EDI-uppkoppling. Tullverket ska godkänna rutiner som fastställer informationsflödet mellan tillståndshavare och ombud.

Fråga: En rangerbangård styrs av Trafikverket men på en rangerbangård kanske inte transiteringen ska avslutas utan transporterna styrs om till destinationen. Trafikverket kan väl inte ha tillstånden?

Svar: Vem som styr det dagliga arbetet är viktigt att reda ut om en rangerbangård skulle vara aktuell som tillståndshavare. Tullverket ser rangerbangården som en omväxlingsstation och tror inte att rangerbangårdar kanske är den aktör som kommer att ansöka om tillstånd till godkänd plats.

Fråga: Vi får material som kommer till oss med lastbil. Materialet från Norge går på tåg till Jönköping för att där lastas av och körs till oss för lossning och vi processar material nästan omgående. Behöver vi tillstånd som godkänd mottagare?

Svar: Ja, ni behöver tillstånd till godkänd plats och tillstånd till godkänd mottagare. Transiteringen ska ställas direkt till er.

Fråga: Kan man avsluta en transitering innan godset kommit till den godkända platsen? I Norge får man det.

Svar: Nej. Enligt EU-lagstiftningen måste varorna lossas på plats innan transiteringen avslutas.

Fråga: Man får inte lagra unionsvaror på en godkänd plats. Vad innebär det i praktiken? Får man inte blanda godset när de kommer till samma ställe?

Svar: Vår utgångspunkt är att om t ex massaved lossas på en annan godkänd plats. Vi tror att området kan delas in i zoner där hela området inte är en godkänd en plats och där unionsvaror kan förvaras. Vår rättsavdelning arbetar med frågan just nu. Vi tittar även på frågan med sortering av unions- och icke-unionsvaror. Mer information om godkänd plats kommer att publiceras inom kort på tullverket.se.

Fråga: Har Rättsavdelningen besökt platser för att få en uppfattning om hur det ser ut på många platser? Det kan komma flera tåg per dygn exempelvis.

Svar: Nej, men problematiken är känd hos Rättsavdelningen.

Fråga: Vad gör man om en del lossas och körs bort och en del lossas och läggs ner. Vi har också samma fråga. Vi har bulkvara som kommer från Narvik in till oss. Måste vi kunna visa vilken del som har importerats respektive vilken del av högen som endast lossats? Vi tar hem en del direkt, annat lämnas kvar. Hur löser man det på en annan godkänd plats?

Svar: Har man ett lagringsbehov är det kanske en anläggning för tillfällig lagring. Ska allt importerats kan man göra det på en och samma gång. Unionsvarorna kan ligga kvar på området.

Fråga: Hur gör man om delar av godset måste lastas om till annat transportmedel?
Exempelvis om en timmervagn får skador i transport och det måste gå vidare med lastbil till slutmottagare?

Svar: *Man ska meddela Tullverket att det har inträffat och meddela var godset befinner sig.*

Fråga: Mellan en rangerbangård och en kombiterminal kanske det inte finns en transiteringsdeklaration. Hur löser man det i praktiken utan att det drabbar andra som gör rätt?

Svar: *Den frågan får vi återkomma med svar på.*

Fråga: Köper man NCTS-systemet av Tullverket?

Svar: *Nej, du får kontakta en systemleverantör. Här ser du vilka tullsystem som är godkända av Tullverket.*

<https://www.tullverket.se/sv/foretag/deklareradigitalt/komigangattdeklareraedi/ediforteckningoversystemsomgenomfortgodkandatester.4.153f8c8c16ffad23c223181.html>

Fråga: I Trelleborg måste man passera tullkontoret på väg ut. Behöver hamnen vara godkänd mottagare. Vi lyfter av gods och lastar på fartyg. Om en sändning från Norge ska gå vidare till Malmö kan den gå på transiteringen hela vägen till Malmö.

Svar: *Ja, den är under transitering hela vägen till slutmottagaren i Malmö.*

9. Nästa steg

Tullverkets rekommendation är att du ansöker om eventuella tillstånd före den 1 april för att vara säker på att ni har fått alla tillstånd som behövs till det datum som möjligheten att klarera ärenden via myndighetsbrevlåda upphör. Den 1 juni 2023 produktionsätts den nya versionen av transiteringsförfarandet, NCTS fas 5. All uppgiftslämning för transitering sker digitalt via en system- till systemlösning. Därför behöver du tillgång till NCTS-systemet och då är det viktigt att se till att ditt system kan kommunicera med tullmyndigheten. Om du inte själv vill köpa ett system är det möjligt att anlita ett ombud med tillgång till NCTS-systemet, som då hanterar den transitrelaterade kommunikationen mellan dig och tullmyndigheten.

Systemet för transiteringar kommer att uppdateras. Det uppdaterade systemet NCTS fas 5 påminner mycket om dagens system, men det finns några områden som skiljer. Exempelvis kommer uppgiftslämningen att se annorlunda ut. Strukturen är uppbyggd i flera nivåer, fler uppgifter ska deklarerars och vissa uppgifter är uppdelade på flera dataelement. Om du själv vill köpa in NCTS-systemet bör du tänka på att befintlig version (NCTS fas 4) behöver uppdateras till NCTS fas 5 under år 2023.

10. Mötet avslutas

Vi har tagit fram några frågor som kan vara bra att ställa sig för att kunna avgöra om du ska ansöka om tillstånd:

- Till vilka rangerbangårdar eller bangårdar anländer tåg med tredjelandsgods?
- Anländer godset till kombiterminaler för vidare utkörning till slutmottagare eller går godset direkt till en slutmottagare, det vill säga en mottagare som tar emot godset direkt på järnväg?
- Går det på ovanstående platser att göra en varukontroll av tredjelandsgods?
- Vilken juridisk person utför och ansvarar för driften på de rangerbangårdar/bangårdar/kombiterminaler som ni nyttjar?
- Vem tar hand om tullhanteringen (t.ex. deklarerar för import, avslutar en transitering) för de sändningar som innehåller tredjelandsgods?
- Transiterar ni tredjelandsgods på järnväg idag?
- Vilken aktör i leveranskedjan kan ansöka om tillstånd till godkänd mottagare och godkänd plats?
- Har ni tagit del av informationen på Tullverkets hemsida gällande aktuella tillstånd?

Tullverket tackar för dagen möte. Minnesanteckningar och presentationen från mötet skickas ut till deltagarna och minnesanteckningarna publiceras också på Tullverkets webbplats. Vi återkommer också till mötesdeltagarna med information om de frågor som för närvarande utreds.